

Regionaal plan van aanpak 'Statushouders aan het werk'

December 2024

1. Aanleiding

De arbeidsdeelname van statushouders blijft door verschillende oorzaken achter. Slechts 40% van de statushouders die na 2014 in Nederland zijn komen wonen werkt. In maart 2023 heeft de Minister na onderzoek een landelijke Plan van aanpak 'Statushouders aan het werk' ¹ gelanceerd met vier pijlers:

- Vroege participatie; op het AZC starten met leren en werken.
- Startbanen: pilots met intensieve begeleiding op de werkvloer
- Subsidieregeling werkgevers (start september 2024)
- Regionaal verbinders per arbeidsmarktregio inzetten voor de periode 2024 t/m 2026

In de arbeidsmarktregio Achterhoek is bij de implementatie en aanbesteding van de nieuwe wet inburgering (Wi 2021) goed samengewerkt. De behoefte om een vervolg te geven aan de samenwerking om de inburgering verder te verbeteren was al aanwezig. Per 1 januari 2024 is daarom als een van de eerste regio's een regionaal verbinder aangesteld. De regionaal verbinder ondergebracht in het project team van de AMR. In de Arbeidsmarktregio Achterhoek wordt samen gewerkt met werkgeversorganisaties, vakbonden, onderwijspartijen, UWV en gemeenten.

De ambitie van de Arbeidsmarktregio Achterhoek is om zoveel mogelijk inwoners aan het werk te helpen en te houden, zodat ze zichzelf kunnen redden in onze samenleving. Hoe mooi zou het zijn als taal en cultuurverschillen geen belemmering meer vormen om te kunnen werken en leven in de Achterhoek? Het doel van dit actieplan is om dit te bereiken.

¹ [Plan van aanpak 'statushouders aan het werk' | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

2. Werkwijze

Voor het maken van een actieplan van aanpak in de Achterhoek zijn in de periode van januari tot juli 2024 gesprekken gevoerd met beleidsmedewerkers van gemeenten, projectleiders van de Arbeidsmarktregio Achterhoek (AMR) en andere partners in het werkveld. Uit die gesprekken kwamen al punten naar voren die gelijk om actie vroegen zoals de landelijke werkgeverssubsidie om statushouders in dienst te nemen. De doelgroep is ook bevraagd over hoe zij denken over werk. Hiervoor zijn twee Taalcafe's in de regio bezocht en is een bijeenkomst georganiseerd voor ervaringsdeskundigen waarbij ook het Ministerie van van SZW aansloot. Daarnaast is de opbrengst van de Community of Practice (CoP) Achterhoek en divers landelijk onderzoek zoals de jaarlijkse Monitor van het Kenniscentrum voor integratie en samenleving (KIS monitor) bij dit stuk betrekken.

3. Statushouders in de Achterhoek

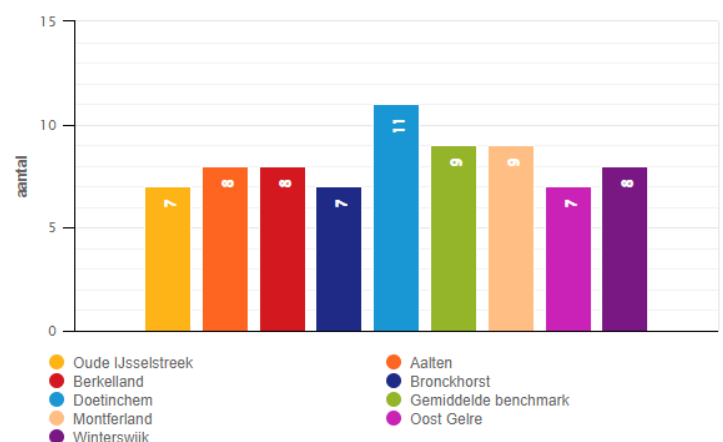
Vanaf 2015 wordt met de acht gemeenten uit de regio samengewerkt aan opvang van vluchtelingen en inburgering van statushouders. De regio heeft andere kenmerken dan een stedelijk gebied zoals Amsterdam of Utrecht, plaatsen waar het reizen met openbaar vervoer tot later in de avond vaak geen probleem is. En waar men al gewend is aan cultuurverschillen. Op het platteland zijn daarom andere uitdagingen en kansen dan in stedelijk gebied.

Tijdens de voorbereidingen van de nieuwe wet inburgering is een aantal pilots uitgevoerd waarvan al veel is geleerd, ook met betrekking tot werk.

- Pilot Powervrouwen; empowerment voor vrouwen
- Pilot Z-route; combinatie van taal & werk en aandacht voor psychische gezondheid door inbreng van GGNet
- Meerwaarde van sleutelpersonen; onderzoek naar de meerwaarde van inzet van sleutelpersonen. Inmiddels werken veel organisaties met ervaringsdeskundigen

In bijgaande grafiek uit 2022 is aangegeven om hoeveel statushouders per 1000 inwoners het in de Achterhoek gaat.

Grafiek 1.3: Aantal statushouders per 1000 inwoners

In 2023 lag de focus in de regio op de start van de leerroutes en ging veel aandacht naar de opvang van Oekraïners en een Hotel en accommodatie regeling (HAR). Er

was geen regio coördinator en regionale contractbeheerder waardoor er een aantal zaken zijn blijven liggen zoals de contacten met de aanbieders van inburgering. In het inburgeringsaanbod blijkt bijvoorbeeld het aanbod voor jongeren niet goed aan te sluiten waardoor ze uiteindelijk een slechte start maken op de arbeidsmarkt. Verder ontbreekt avondonderwijs voor werkenden en een snelle leerroute op B2 niveau.

Er zijn onderhand in de AMR wel mooie projecten ontwikkeld zoals het project 'Nieuwkomers in de dienstverlening'. Verder zijn er reguliere projecten zoals vouchers van Opijver waar statushouders (oude en nieuwe wet) als onderdeel van de brede doelgroep een beroep op kunnen doen. Al blijkt er soms nog wel iets extra's nodig te zijn voor inburgeraars om aan die reguliere trajecten mee te kunnen doen. Wat een positief punt is, is dat er bij meer organisaties met ervaringsdeskundigen of sleutelpersonen wordt gewerkt. Niet alleen maar als vrijwilliger maar ook betaald. Dit zijn de vruchten van eerdere initiatieven in de regio. Lokaal zijn er mooie initiatieven rondom de kennismaking met de arbeidsmarkt via de Module Arbeidsparticipatie (MAP). Het is goed dat er meer kennis wordt gedeeld zodat niet iedereen het wiel opnieuw hoeft uit te vinden. De Community of Practice heeft die rol voor een deel vervuld in de regio. Dit was een kortdurend project en is in april 2024 beëindigd met een webinar om de opgedane kennis te delen. Het webinar is inmiddels meer dan 300 keer teruggekeken.

4. Vanaf AZC naar werk: veel partijen zijn betrokken

Bij het inburgeringsproces zijn veel mensen en organisaties betrokken. Tijdens de CoP zijn de stappen van AZC naar werk visueel in de ruimte uitgezet (zie foto). Opvallend was dat de werkgevers helemaal aan het eind in beeld kwamen. De conclusie was dat de werkgevers dus vroeger in het proces moeten worden betrokken. Het is goed is dat mensen en organisaties weten wat ze precies doen. Zo kunnen ze beter op elkaar inspelen. Belangrijkste is nog dat de inburgeraar zelf begrijpt welke stappen gezet moeten worden. Want wat in Nederland als vanzelfsprekend wordt ervaren is voor iemand uit een andere cultuur niet het geval. Juist omdat het een ingewikkeld proces is zijn er in de Achterhoek dagelijks ongeveer 25 dedicated consultants/loopbaanbegeleiders aan het werk om statushouders te begeleiden in de inburgering naar werk. In dat proces werken ze samen met het COA, maatschappelijk begeleiders, taalscholen, taalhuizen en praatcafés, welzijnsorganisaties, woningbouwverenigingen, werkgeversservice punt (WSP) en werkgevers.

5. Acties die al in gang zijn gezet

Tijdens de rondgang door de regio was er al een aantal onderwerpen die om directe actie vroegen en afgelopen half jaar in gang zijn gezet. Het gaat om de volgende acties:

a. Structuur rondom inburgering organiseren

In 2023 was er geen regio coördinatie inburgering en contractbeheer van de leerroutes. Hierdoor was het voor samenwerkingspartners onduidelijk op welke tafel de verschillende onderwerpen geagendeerd konden worden. Er bestond wel een overleg over huisvesting van vluchtelingen/statushouders en een onderwijsoverleg. Er is een overzicht gemaakt van de verschillende overleggen met namen zodat men elkaar weet te vinden.

b. Bestaande projecten cultuur proof?

Er zijn veel projecten in de Arbeidsmarktregio waar statushouders aan deelnemen. Met bijna alle projectleiders is gesproken over de specifieke manier waarop goede resultaten kunnen worden behaald. Zoals betrekken van ervaringsdeskundigen, gebruik van WhatsApp. Hierdoor zijn statushouders meer op de agenda gekomen bij bestaande projecten.
Zie bijlage voor overzicht bestaande projecten

c. Startkwalificatie voor jongeren verbeteren

Jongeren willen we zoveel mogelijk kansen geven om zich te ontwikkelen en de kans geven om in het (beroeps) onderwijs in te stromen. Helaas zitten er nog gaten in een doorlopende leerroute voor jongeren. Dit is een landelijk probleem. Er is een werkgroep opgezet vanuit het beleidsoverleg inburgering die bekijkt welke oplossingen er mogelijk zijn voor de knelpunten. Hierover zijn verschillende gesprekken gevoerd met beleidsmedewerkers, ISK, Graafschap College en de verzuim ambtenaren en er is een CoP aan gewijd. De werkgroep is nu aan het werk om te kijken of het mogelijk is om een combinatie tussen Entree en inburgering te realiseren is. Totdat er een dergelijke opleiding is, is er een groep jongeren die extra examentraining krijgt. Dit wordt gefinancierd uit het Actieplan jongeren.

Actie: de werkgroep werkt aan een voorstel voor een sluitende aanpak voor jongeren die moeten inburgeren. Hierover is ook afstemming met de werkgroep 'van school naar duurzaam werk'.

d. Werkgeverssubsidie statushouders

In september 2024 kan er een werkgeverssubsidie van 8000-5000 euro worden aangevraagd door werkgevers als ze een statushouder in dienst nemen. Hiervoor moeten ze een plan schrijven. Naar aanleiding van deze regeling is er in de regio met accounthouders van het WSP afgesproken dat er een folder komt om het in dienst nemen van statushouders wordt gepromoot. Hiervoor zijn voorbeelden gezocht van werknemers die goede ervaringen hebben. De werkgeverssubsidie is niet specifiek benoemd omdat deze slechts een maand aangevraagd kan worden maar er wordt gewezen om alle mogelijkheden die ondersteunend werken. Het WSP kan hierin adviseren.

Actie: de folder is verspreid en in vervolg hierop wordt op 14 februari een bijeenkomst georganiseerd waarbij de projectleider van SZW aansluit om te horen of de subsidie het doel bereikt waarvoor deze is ingezet.

e. Praktijkleren in de kinderopvang

Het is sinds november 2023 mogelijk om met een erkende praktijkverklaring in de kinderopvang te gaan werken. Omdat sommige inburgeraars niet kunnen starten vanwege een tekort aan kinderopvangplaatsen was de verwachting dat door de praktijkverklaring er ook op dat vlak ruimte zou komen. Helaas komen er geen plaatsen bij. Er is inmiddels wel een voorlichting geweest aan werkgevers. Hiervoor was weinig belangstelling.

Er worden op dit moment geen andere acties hierop ingezet omdat het niet leidt tot meer plaatsen in de kinderopvang.

f. Voorlichting over ondernemerschap

In de voortgangsrapportage van de Minister over het Plan van Aanpak komt naar voren dat ondernemerschap bij statushouders meer aandacht zou verdienen. Daarbij gaat het vooral om juiste voorlichting. De behoefte hieraan is groot blijkt ook uit gesprekken met statushouders. In de regio zijn al bijeenkomsten geweest. Het voorstel is om afzonderlijk in de Oost en West Achterhoek een bijeenkomst te organiseren met ervaringsdeskundige ondernemers.

Actie: Laborijn heeft het initiatief genomen om in september 2024 te starten met bijeenkomsten voor de West Achterhoek. Deze ervaring zal worden gedeeld in de regio.

g. 'Vroege start op het AZC'

Omdat veel statushouders, asielzoekers en AMV'ers langer op het AZC verblijven is het nodig dat er meer aandacht komt voor die periode. Asielzoekers mogen gaan werken na een half jaar. Vanuit de Thematafel Arbeid & Onderwijs, de provincie en het Ministerie van Sociale Zaken en Welzijn is het initiatief gekomen om hier een pilot voor op te zetten. Er zijn een aantal werksessies geweest met betrokken partijen.

Actie: In november 2024 is een projectplan gepresenteerd. Er is een projectleider geworven en in januari 2025 kan worden gestart met de eerste fase van het plan.

h. Cijfers

Om keuzes te maken waarop ingezet kan worden is het noodzakelijk om goede cijfers te hebben over potentiële arbeidskrachten, man en vrouw. Over kansrijke beroepen in de regio en over de caseload van de consultants. De regio Achterhoek is aangesloten bij de Benchmark van Divosa.

Actie: In september 2024 is de eerste Benchmark gepresenteerd waarin cijfers van de nieuwe inburgeringswet zijn verwerkt tot en met eind 2022. In februari 2025 komen de cijfers van 2023 beschikbaar.

6. Acties die nog ingezet moeten worden

Hieronder staat een aantal acties die nog of nog beter neergezet mogen worden. Hierin is door het regionaal beleidsteam een prioriteit aangebracht. Het belangrijkste onderdeel dat nu aandacht verdient is het ontwikkelen van duale trajecten.

i. Duale trajecten

Uit de Monitor van KiS blijkt dat duale trajecten nog maar moeilijk van de grond komen. Dit is ook herkenbaar voor de Achterhoek. In de nieuwe inburgeringswet was dit wel een doel; taal en praktijk combineren. De nieuwe wet is nog maar pas van kracht en langzaam wordt ervaring opgedaan met de mogelijkheden. Speciale aandacht hierbij is de Z-route waarbij taal en praktijk op dit moment nog maar weinig mogelijkheden kent. Verder ontbreekt nog de mogelijkheid om naast werk in te burgeren in de avonduren. De meest wenselijke situatie is dat taaldocenten op de werkvloer lessen geven zoals in de pilot Z-route. Er is echter een gebrek aan gecertificeerde taaldocenten.

Acties:

- *Er zijn verschillende gesprekken geweest met betrokken partijen. Dit wordt uitgewerkt in een plan (eerste kwartaal).*

j. Communicatie

De inburgering en de arbeidsmarkt is een dynamisch speelveld. De betrokken partijen zijn druk bezig met allerlei plannen. Het is lastig om bij te houden wat er allemaal gebeurt. Voor de verschillende doelgroepen is een andere aanpak nodig. Zo zijn statushouders en oudkomers mogelijk goed te bereiken via Taalhuizen en Whatsapp berichten. Voor werkgevers en consulenten is weer een andere aanpak nodig. Met het Webinar over inburgeren in de Achterhoek is ook een test gedaan om te kijken of dit een goede mogelijkheid is om onderwerpen onder de aandacht te brengen. De wens is om met een nieuwsbrief alle partijen op de hoogte te houden. Daarnaast is het een optie om ervaringsdeskundigen meer te betrekken bij communicatie naar de doelgroep.

Actie: samen met de communicatieadviseur van de AMR wordt de komende periode een communicatieplan gemaakt.

k. Blijven leren van elkaar

Met de Community of Practice in de regio Achterhoek is goede ervaring opgedaan om te leren van elkaar. Er is behoefte aan 2-3 keer per jaar een bijeenkomst in de regio waar de verschillende partijen in de keten bij betrokken zijn. Hiermee wordt het netwerk versterkt en ontstaan goede initiatieven. De planning en de onderwerpen hiervoor moeten nog worden besproken. Onderwerpen die gerelateerd zijn aan de arbeidsmarkt zijn: de module arbeidsparticipatie (MAP), duale trajecten, vroege start, ondernemerschap, vrouwen & werk.

Actie: 14 februari wordt een regionale bijeenkomst gehouden om goede voorbeelden over werk & statushouders in de regio te delen.

l. Sleutelpersonen

De doelgroep zelf kan goede adviezen geven over hoe instrumenten ingezet kunnen worden. Verder spelen ze een belangrijke rol in voorlichting naar de doelgroep zelf en consultants en werkgevers. In navolging van onderzoeken in de regio hierover zou het een goede aanvulling zijn als er een betaalde pool sleutelpersonen in de regio aan het werk kan.

Actie: de uitwerking hiervan moet nog in een werkgroep worden opgepakt.

m. Vrouwen op de arbeidsmarkt

Uit de Benchmark blijkt dat in de Achterhoek vrouwen minder goed meekomen op de arbeidsmarkt dan het landelijk gemiddelde. De pilot Power Vrouwen zou daarom eigenlijk nog een vervolg moeten krijgen.

Actie: er moeten worden uitgezocht of hier in de (sub)regio mogelijkheden voor zijn.

De actielijst is nog niet compleet en in de loop van de tijd zal deze nog aangevuld worden ook met ervaringen die elders in het land succesvol zijn. De komende periode zal de nadruk liggen op duale trajecten.

7. Prioritering en planning

De lijst met acties is besproken in het regionaal beleidsoverleg statushouders en beleidsoverleg werk&inkomen. Er worden in werkgroepen verschillende acties opgepakt en uitgewerkt. Gezien de huidige kansen arbeidsmarkt wordt ligt de voornaamste prioriteit bij het realiseren van duale trajecten.

project	1 ^e kwartaal 2025	2 ^e kwartaal 2025	3 ^e kwartaal 2025	4 ^e kwartaal 2025	2026
Leerroute inburgering & jongeren verbetering	x	x			
Snelle start asielzoekers	x	x	x	x	
Communicatieplan	x				
Bijeenkomst statushouders & werk	x				
Pilot Duale trajecten	x	x	x	x	
Vrouwen & werk					x

8. Financiën

Vanuit het Rijk zijn middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de landelijke plannen van Statushouders naar werk. De budgetten zijn in de loop van 2024 bekend geworden. Het budget voor het aanstellen van een regionaal verbinder/regiocoördinator wordt uitgekeerd aan de centrumgemeente van de arbeidsmarktregio. In bijlage 4 is een globale begroting opgenomen van dit budget. Daarnaast zijn er aparte landelijke budgetten voor de werkgeverssubsidie en de projecten voor startbanen.

De werkgeverssubsidie moet door werkgevers zelf worden aangevraagd. De eerste tranche hiervoor is inmiddels geweest en het is nog onbekend hoeveel is uitgekeerd aan werkgevers in de Achterhoek.

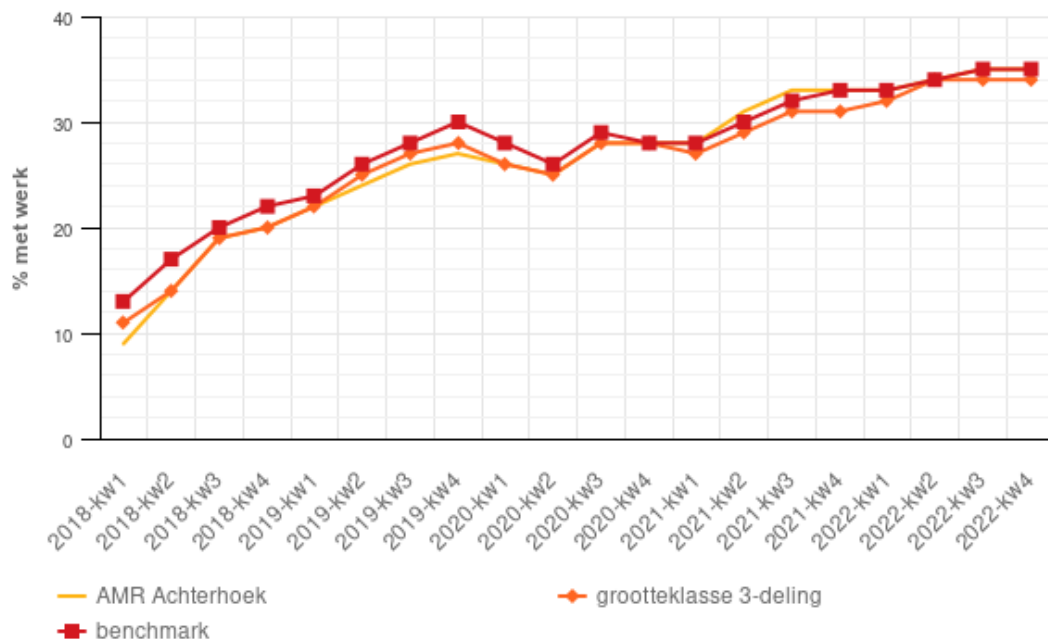
Er zijn landelijke 9 projecten voor Startbanen. Aanvankelijk was er in de regio Achterhoek geen project geen ruimte meer. Op het laatste moment is er toch nog een apart project in de Achterhoek aan toegevoegd voor asielzoekers aan het werk; 'Snelle start voor asielzoekers in de Achterhoek'. Dit project wordt dus niet bekostigd uit het budget voor 'Statushouders aan het werk'.

9. Wanneer is het actieplan geslaagd?

De inzet van een regionaal verbinder is tijdelijk. Het uiteindelijke doel is dat taal en cultuurverschillen geen belemmeringen meer vormen om te kunnen leven en werken in de Achterhoek. Hieronder de beoogde resultaten van het project 'Statushouders aan het werk'. Eind 2025 zal gerapporteerd worden wat de vorderingen zijn.

- Combinatie van werk & inburgering mogelijk is
- Percentage werkende statushouders is gestegen tot boven de 50%
- Percentage werkende vrouwelijke statushouders is gestegen
- Voor jonge inburgeraars een sluitende leerroute gerealiseerd is
- Werkgevers bekend zijn met de tools die kunnen worden ingezet om taal en cultuurverschillen te overbruggen op de werkvloer
- Kennis en kunde over cultuur sensitief werken geborgd is in de regio

Grafiek 4.1: Percentage werkende statushouders (18-67 jaar)

Bijlage 1.

Projecten	Inhoud	Aanvulling voor statushouders
Opijver	Vouchers	Statushouders die klaar zijn met inburgering kunnen hier een beroep op doen. Ook wanneer ze een onderneming willen starten kunnen ze advies krijgen.
Leerwerkloket	Aanbod gesprek	Kennis over de doelgroep is aanwezig.
Zeg Achterhoek	Outreaching aanbod voor jongeren om in gesprek te gaan over hun situatie.	Kennis over de jonge statushouders wordt gedeeld en betrokken bij het ontwikkelen van een sluitende leerroute voor jongeren.
Lerenwerkt	School verzuim middelbaar onderwijs wordt zichtbaar in DUO	Onder de doelgroep zitten veel jongeren met een vluchteling achtergrond.
Actieplan Achterhoekse jongeren	Brede doelgroep jongeren ondersteunen	Uitval onder jonge statushouders wordt gesignaleerd. Er is wordt vanuit het Actieplan tijdelijk ingezet op extra examentraining voor jongeren die een onderdeel van inburgering niet zouden kunnen halen.
Hoofdzaak werkt	Psychische ondersteuning voor werkzoekenden	Niet specifiek gericht op statushouders. Er bestaat ook ondersteuning van GGNet vanuit een specialistisch team. Dit wordt apart ingekocht door gemeenten.
WSPA	Nieuwkomers in de dienstverlening, reguliere trajecten	Er zijn accounthouders met specialisatie.
SROI	Brede doelgroep	In de aanbesteding van de leerroutes is SROI opgenomen
Praktijkwijs	Gericht op brede doelgroep. Werken met praktijk verklaringen ipv diploma's oa in de kinderopvang	Kennis over de doelgroep is gedeeld.

Onbenut arbeidspotentieel	Gericht op brede doelgroep	Statushouders zijn benoemd in het plan van aanpak.
Basisvaardigheden (digitaal)	Gericht op brede doelgroep en werkgevers. Verbeteren van taal op de werkvloer en digitale vaardigheden.	
Laborijn/Aalten		In kaart brengen behoefte oudkomers en hierop een aanbod ontwikkelen.
Gemeenten/Laborijn/Fijnder/STOER	Begeleiding bij inburgeringstraject en vervolg. MAP	Specialisten en ervaringsdeskundigen in dienst. Caseload is bepalend voor de begeleiding. Er is behoefte aan samenwerking mbt de MAP
Taalhuis	Brede doelgroep mag niet gecombineerd worden met inburgering. Daarom zijn er in sommige gemeenten aparte groepen om de taal te oefenen.	Met name statushouders maken hier gebruik van.
ROZ/ accounthouder zelfstandig ondernemen	Brede doelgroep	Er is bij de doelgroep zelf behoefte aan meer voorlichting over zelfstandig ondernemen. Er zijn ook bijeenkomsten geweest.